

Sygn. akt I ACa 1093/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Gierczak
Sędziowie:	SSA Małgorzata Idasiak-Grodzińska SSA Ewelina Jokiel (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Justyna Pozarowczyk-Wardowska

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2016 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Apelacyjnemu w (...)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 23 września 2015 r. sygn. akt I C 229/15

I. oddala apelację,

II. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego należnymi pozwanemu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Ewelina Jokiel SSA Dorota Gierczak SSA Małgorzata Idasiak-Grodzińska

Sygn. akt I ACa 1093/15

UZASADNIENIE

Powód A. S. domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa- Sądu Apelacyjnego w (...) kwoty 2.000 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu za szkodę niemajątkową wyrządzoną przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa - Sąd Apelacyjny w (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 września 2015r. Sąd Okręgowy w (...) oddalił powództwo w sprawie i odstąpił od obciążenia powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanego.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód A. S. wniósł do Sądu Okręgowego w Gdańsku pozew o stwierdzenie nieważności lub nieistnienia 7 uchwał podjętych w dniach 5 - 11 kwietnia 2011 roku na Walnym Zgromadzeniu pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w R.. Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2013 roku sygn. akt XVC (...) Sąd Okręgowy w (...) oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 100 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Następnie wyrokiem z dnia 29 maja 2014 roku Sąd Apelacyjny w (...) sygn. akt I ACa (...) oddalił apelację powoda i w punkcie II zasądził od powoda A. S. na rzecz pozwanej kwotę 945 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 99 kpc oraz art. 108 § 1 kpc, w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490). Postanowieniem z dnia 16 października 2014 roku Sąd Apelacyjny w (...) oddalił wniosek powoda o przywrócenie terminu do złożenia zażalenia na postanowienie zawarte w punkcie II sentencji wyroku z dnia 29 maja 2014 roku w sprawie I ACa (...) i zażalenie odrzucił. Następnie postanowieniem z dnia 17 listopada 2014 roku odrzucił zażalenie powoda na postanowienie z dnia 16 października 2014.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie, w istocie bezsporny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów. Złożone dokumenty nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i nie były kwestionowane przez żadną ze stron niniejszego postępowania. Sąd pierwszej instancji ocenił wiarygodność i moc zebranego materiału dowodowego według własnego przekonania uwzględniając zasady logicznego rozumowania, wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego (art. 233 § 1 k.p.c.) oraz zasady postępowania dowodowego określone w art. 6 k.c. i art. 227-309 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z art. 417¹ § 2 k.c. jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Odnosi się to również do wypadku, gdy prawomocne orzeczenie lub ostateczna decyzja zostały wydane na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. Z kolei art. 424^{1b} k.p.c. stanowi, iż w wypadku prawomocnych orzeczeń, od których skarga nie przysługuje, odszkodowania z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem można domagać się bez uprzedniego stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem w postępowaniu ze skargi, chyba że strona nie skorzystała z przysługujących jej środków prawnych.

O niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia można mówić w sytuacji, gdy orzeczenie zostało wydane z naruszeniem przepisów prawa. Owe naruszenia mogą dotyczyć zarówno prawa materialnego, jak i procesowego. Naruszenie prawa musi skutkować wyrządzeniem stronie szkody.

W niniejszej sprawie powód domagał się odszkodowania pieniężnego w kwocie 2.000 zł za doznaną szkodę niemajątkową wskazując, iż Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem zawartym w punkcie II wyroku z dnia 29 maja 2014 r. z obrazą § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490) niezasadnie obciążył go kosztami zastępstwa procesowego pozwanej ponad kwotę 120 zł.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie sygn. akt I ACa (...) o stwierdzenie nieważności lub nieistnienia uchwał walnego zgromadzenia powodowi przysługiwała skarga kasacyjna oraz zażalenie na rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego (pkt II wyroku), o których powód został pouczony. A więc należy zgodzić się z pozwanym, że wobec nieskorzystania przez powoda z przysługujących mu środków prawnych, obecnie nie przysługuje mu żądanie stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w tej

sprawie na podstawie art. 424⁽⁽¹⁾⁾ k.p.c. Zatem powód nie legitymując się prejudykatem, o którym mowa w art. 417⁽⁽¹⁾⁾ § 2 k.c., nie spełnił podstawowej przesłanki warunkującej powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa na podstawie tego przepisu.

Sąd pierwszej instancji nie podzielił argumentacji powoda, iż koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym stanowią 75% kosztów liczonych od kwoty zasądzonej w tym przedmiocie przez sąd pierwszej instancji. Zgodnie bowiem z § 12 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490) stawki minimalne za prowadzenie spraw w postępowaniu apelacyjnym wynoszą przed sądem apelacyjnym - 75% stawki minimalnej, a jeżeli w pierwszej instancji nie prowadził sprawy ten sam radca prawny - 100% stawki minimalnej, w obu wypadkach nie mniej niż 120 zł. Natomiast zgodnie z § 10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia stawki minimalne wynoszą za prowadzenie spraw o uchylenie uchwały organu spółdzielni - 180 zł. A więc w niniejszej sprawie minimalna stawka radcy prawnego za prowadzenie sprawy w postępowaniu apelacyjnym wynosi 135 zł. Sąd Apelacyjny w (...) procedujący w sprawie I ACa (...) zasądzając koszty zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne w kwocie 945 zł uwzględnił liczbę (7) uchwał będących przedmiotem rozstrzygnięcia (7 x 135 zł).

W uzasadnieniu uchwały z dnia 25 czerwca .2009r. III CZP 40/09 w której Sąd Najwyższy uznał, iż okoliczność objęcia jednym pozwem żądania uchylenia kilku uchwał pozostaje bez wpływu na wysokość tej stawki (OSNC 2010/2/26, Biul.SN 2009/6/9, M.Prawn. 2010/3/172-173, LEX 503594) i na którą powołuje się powód, Sąd Najwyższy stwierdził także, że "kumulacja roszczeń - w szczególności roszczeń jednorodnych - nie powinna jednak pozostać bez wpływu na zasądzone przez sąd koszty zastępstwa procesowego. Kierując się zasadami odpowiedzialności za wynik sprawy i zwrotu kosztów celowych, w każdym przypadku sąd powinien rozważyć, w ramach przesłanek przewidzianych w § 2 ust. 2 rozporządzenia, możliwość zasądzenia wielokrotności stawki minimalnej do jej sześciokrotnej wysokości. Pozwoli to na właściwe, a nie tylko oparte na mechanicznym przeliczeniu - w zależności od liczby zaskarżonych uchwał - zindywidualizowanie oceny należnego pełnomocnikowi wynagrodzenia w zależności od charakteru sprawy wyrażającego się obiektywnym stopniem jej skomplikowania w zakresie stanu faktycznego oraz występujących problemów jurydycznych. Ocena ta powinna uwzględniać m.in. przedmiot zaskarżonych uchwał i istniejący między nimi związek faktyczny oraz zakres związanego z każdym z żądań postępowania dowodowego prowadzonego w większości wspólnie czy też odrębnie dla każdego z nich" . A więc w każdej sprawie ocena zasadności i ustalenie wysokości kosztów zastępstwa procesowego należą do sądu orzekającego. Sąd Okręgowy zważył, że brak jest podstaw do stwierdzenia, że wydane w sprawie I ACa (...) orzeczenie jest niezgodne z prawem.

Sąd Okręgowy wskazał również, że powód nie udowodnił powstania szkody i jej wysokości oraz związku przyczynowego między szkodą a wydanym orzeczeniem i wobec powyższego oddalił powództwo jako niezasadne, o czym orzekł w punkcie 1 wyroku. Zważywszy na okoliczności sprawy Sąd Okręgowy na podstawie art. 102 k.p.c. w punkcie 2 wyroku odstąpił od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości. Skarżący zarzucił:

1. niezgodność ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego z materiałem dowodowym zebrany w sprawie, w szczególności poprzez ustalenie, że powód nie udowodnił podstawy faktycznej swojego roszczenia,
2. naruszenie prawa procesowego, a w szczególności:
 - a) art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 368 kpc poprzez nierozpoznanie istoty sprawy, przez pominięcie materiału procesowego zebranego w postępowaniu prowadzonym w sprawie przed Sądem Okręgowym w (...) sygn. akt XV C (...) i Sądem Apelacyjnym w (...), sygn. akt I ACa (...),
 - b) art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na całkowitym pominięciu dowodów wynikających z akt sprawy zwnioskowanych przez powoda, na dokonaniu oceny treści uchwały Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2009r., III CZP 40/09 w oderwaniu od jej sentencji, na uznaniu za niezasadne

dowodów powoda, a które przy ich uwzględnieniu prowadziłyby do zgoła odmiennych wniosków aniżeli wyprowadził je Sąd Okręgowy,

c) art. 328 § 2 kpc poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, dla których Sąd Okręgowy odmówił wiarygodności dowodom zawnioskowanym przez powoda, ze swoich ustaleń nie wywiódł logicznych i trafnych wniosków, a sposób rozumowania prowadzący do tych wniosków i przyjęty w uzasadnieniu wyroku jest nierozważny, abstrakcyjny i nie obejmuje twierdzeń powoda podniesionych w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie jego powództwa w całości, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym według norm prawem przepisanych

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Przewidziana w art. 233 § 1 kpc zasada swobodnej oceny dowodów jest jedną z podstawowych zasad procesu służącą realizacji zasady prawdy materialnej, rozumianej jako postulat, by ustalenia sądu stanowiły wierne odzwierciedlenie rzeczywistego stanu rzeczy. Skuteczne kwestionowanie tej swobody może mieć miejsce tylko w okolicznościach szczególnych. Dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc nie wystarcza stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Zwalczenie swobodnej oceny dowodów nie może polegać tylko na przedstawieniu własnej korzystnej dla skarżącego wersji zdarzeń, ustaleń stanu faktycznego opartej na jego własnej ocenie. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. Skuteczne postawienie takiego zarzutu wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 21 maja 2008 r., I ACa 953/07, niepubl.). Po przeanalizowaniu sprawy nie sposób dopatrzeć się tego rodzaju uchybień w stanowisku Sądu Okręgowego w zakresie wskazywanym w apelacji. Powód niezasadnie zarzucił, iż Sąd Okręgowy nie przeprowadził postępowania dowodowego. Sąd Okręgowy w ramach postępowania przeprowadził dowód z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy XV C (...), w tym wyroków Sądów obu instancji wydanych w sprawach XV C (...) oraz I ACa (...) wraz z uzasadnieniami. Sam stan faktyczny ustalony przez Sąd pierwszej instancji nie był przez powoda kwestionowany, a jego zarzut wyrażony w apelacji dotyczył głównie dokonania przez Sąd Okręgowy w ocenie powoda błędnej wykładni przepisów prawa materialnego.

Chybiony jest również zarzut naruszenia art. 328 § 2 kpc. O skutecznym postawieniu tego zarzutu można mówić tylko w wyjątkowych sytuacjach, w których treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wywodu, który doprowadził do wydania orzeczenia. Inaczej rzecz ujmując, powołanie się przez skarżącego na podstawę naruszenia w postaci art. 328 § 2 kpc może okazać się usprawiedliwione jedynie wówczas, gdy z uzasadnienia orzeczenia nie daje się odczytać, jaki stan faktyczny lub prawny stanowił podstawę rozstrzygnięcia, co uniemożliwia kontrolę instancyjną (v. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2009 r. w sprawie I UK 21/09 LEX nr 515699 oraz z dnia 22 maja 2003 r. w sprawie II CKN 121/01; LEX nr 137611). W ocenie Sądu Apelacyjnego, taka sytuacja nie ma miejsca w niniejszej sprawie. Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przedstawił stan faktyczny wynikający ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i powołał podstawę prawną rozstrzygnięcia. W szczególności, zgodnie z wymogami art. 328 § 2 kpc i wbrew zarzutowi apelacji Sąd pierwszej instancji ustalił stan faktyczny w oparciu o akta sprawy XV C (...) i dokonał subsumcji poczynionych ustaleń pod przepisy prawa, zaś uzasadnienie zaskarżonego wyroku zostało sporządzone w sposób pozwalający na prześledzenie okoliczności natury faktycznej i prawnej, które legły u podstaw rozstrzygnięcia.

Niezasadny jest zarzut apelacji dotyczący nierozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy. Oceny, czy sąd rozpoznał istotę sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.) dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi wówczas, gdy sąd pierwszej instancji: 1) rozstrzygnął nie o tym, co było przedmiotem sprawy; 2) zaniechał w ogóle zbadania materialnej podstawy żądania; 3) pominął całkowicie merytoryczne zarzuty zgłoszone przez stronę; 4) rozstrzygnął o żądaniu powoda na innej podstawie faktycznej i prawnej niż zgłoszona w pozwie; 5) nie uwzględnił (nie rozważył) wszystkich zarzutów pozwanej dotyczących kwestii faktycznych, czy prawnych rzutuujących na zasadność roszczenia powoda (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2012 r., III SZ 3/12, LEX nr 1232797). Kierując się powyższymi wskazówkami należy uznać, że Sąd Okręgowy rozpoznał istotę sprawy. Sprawa została zainicjowana złożeniem przez powoda pozwu o odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie orzeczenia niezgodnego z prawem. Powód na poparcie swojego żądania przedstawił odpowiednie twierdzenia i wnioski. Sąd pierwszej instancji prawidłowo i w granicach pozwu skierowanego w tej sprawie ustalił stan faktyczny sprawy i na stronach 2 - 5 uzasadnienia zaskarżonego wyroku odniósł się do okoliczności, które miały uzasadniać odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa, powołując się na przeprowadzone w sprawie dowody i dokonując ich analizy. Nie można zatem twierdzić, że istota sprawy nie została rozpoznana przez Sąd Okręgowy, gdyż po przeprowadzeniu postępowania dowodowego Sąd pierwszej instancji ustosunkował się do zgłoszonego w pozwie żądania powoda. W świetle powyższego dokonane przez Sąd pierwszej instancji ustalenia jako niewadliwe Sąd Apelacyjny przyjął za własne bez potrzeby ich ponownego dokonywania uzupełniając je o ustalenia poczynione w dalszej części uzasadnienia.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa materialnego zważyć należy, że roszczenie powoda nie jest uzasadnione w oparciu o art. 417 k.c. W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy brak jest podstaw do zastosowania tego przepisu, skoro na stronie ciąży obowiązek przedstawienia prejudykatu w postaci orzeczenia stwierdzającego niezgodność z prawem postanowienia o kosztach zawartego w wyroku wskazanego jako źródło szkody (art. 417¹ § 2 k.c.). W myśl art. 424¹ § 1 k.p.c. - w brzmieniu nadanym przez art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 155, poz. 1037), obowiązującym od 25 września 2010 r., można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe (ciężar dowodu w tym zakresie obciąża skarżącego - art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.).

Z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że skarga jest co do zasady niedopuszczalna, jeżeli w sprawie strona miała możliwość zaskarżenia wyroku apelacją, skargą kasacyjną, skargą o wznowienie postępowania lub mogła skorzystać z innego środka, np. wniosku o przywrócenie terminu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 stycznia 2006 r., II CNP 2/06, OSNC 2006, Nr 6, poz. 112, także z dnia 12 maja 2011 r., II BU 10/10, LEX nr 863955). Od tego unormowania ustawodawca wprowadził wyjątek przewidziany w art. 424¹ § 2 k.p.c. Na podstawie tej regulacji, skarga przysługuje także - w wyjątkowych wypadkach - od prawomocnego wyroku sądu pierwszej lub drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, chociaż strony nie skorzystały z przysługujących im środków prawnych, jeżeli niezgodność orzeczenia z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, chyba że jest możliwa zmiana lub uchylenie orzeczenia w drodze innych przysługujących stronie środków prawnych. Zatem wyjątek od zasady określonej w art. 424¹ § 1 k.p.c. uzależnia dopuszczalność skargi od kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek: po pierwsze - istnienia wyjątkowego wypadku, który uniemożliwił wniesienie środka odwoławczego lub środka zaskarżenia i po drugie - występowania niezgodności z prawem o kwalifikowanym charakterze, wynikającej z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela.

Przyczyny nieskorzystania przez stronę z przysługujących jej środków zaskarżenia muszą mieć charakter wyjątkowy w znaczeniu obiektywnym, co oznacza, że chodzi o wyjątkowe okoliczności obiektywnie uniemożliwiające stronie wniesienie środka zaskarżenia, a nie o okoliczności subiektywne, wynikające z woli lub zaniedbań strony. Wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku, strona musi zatem wykazać, że nieskorzystanie

przez nią z przysługującego środka prawnego nastąpiło z wyjątkowych powodów mających charakter siły wyższej - ciężkiej choroby, katastrofy, klęski żywiołowej czy wyjątkowych okoliczności leżących po stronie osób trzecich, które obiektywnie rzecz biorąc uniemożliwiły wniesienie środka zaskarżenia. Ocena, czy wystąpił wyjątkowy wypadek, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c., poprzedzić musi analiza okoliczności nieskorzystania przez stronę z przysługujących im środków prawnych (por. postanowienia z dnia 2 lutego 2006 r., I CNP 4/06, OSNC 2006, Nr 6, poz. 113; z dnia 29 listopada 2006 r., II CNP 85/06, niepublikowane; z dnia 7 lutego 2008 r., IV CNP 217/07, OSNC-ZD 2008, Nr 4, poz. 114; z dnia 10 sierpnia 2010 r., II CNP 38/10, LEX nr 603890; z dnia 16 maja 2008 r., I CNP 21/08, LEX nr 786731).

W świetle powyższego konieczne stało się uzupełnienie ustaleń Sądu pierwszej instancji w zakresie możliwości dokonania oceny żądania powoda w aspekcie wyżej wymienionego przepisu prawa materialnego.

Od postanowienia o kosztach zawartego w punkcie II sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 maja 2014r., które w ocenie powoda było źródłem wyrządzonej powodowi szkody, przysługiwało zażalenie na mocy art. 394⁽²⁾ § 1 oraz skarga kasacyjna od całości wyroku na mocy art. 398⁽¹⁾ § 1, o czym powód został prawidłowo pouczone na rozprawie w dniu 29 maja 2014r. (protokół rozprawy k. 851 akt sprawy XV C (...), nagranie z rozprawy 00:22:30 - 00:24:00). W dniu 1 sierpnia 2014r. Sąd Apelacyjny w (...) ustanowił dla powoda pełnomocnika z urzędu w postępowaniu ze skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 maja 2014r. sygn. akt I ACa (...) (k. 880 akt sprawy XV C (...)). W dniu 9 września 2014r. pełnomocnik powoda przekazał Sądowi Apelacyjnemu opinię prawną o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 29 maja 2014r. (k. 888 akt sprawy XV C (...)). Powód nie wniósł skargi kasacyjnej od orzeczenia. Pismem z dnia 11 września 2014r. powód wniósł o przywrócenie terminu do złożenia zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) zawarte w punkcie II wyroku z dnia 29 maja 2014r. (k. 892 akt sprawy XV C (...)). Powód uzasadniał wniosek tym, iż Sąd Apelacyjny błędnie pouczył go, że zażalenie może złożyć o ile nie będzie składał skargi kasacyjnej. Wraz z wnioskiem powód złożył zażalenie (k. 894 akt sprawy XV C (...)). Postanowieniem z dnia 16 października 2014r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił wniosek powoda o przywrócenie terminu do złożenia zażalenia oraz odrzucił zażalenie. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że pouczenie udzielone przez Sąd Apelacyjny nie było wadliwe. Wydane orzeczenie podlegało dwóm reżimom zaskarżenia i stosownie pouczone powoda o możliwości zaskarżenia orzeczenia o kosztach i sposobie zaskarżenia tego orzeczenia, jak i terminie. Wyjaśniono również powodowi, że zaskarżenie orzeczenia o kosztach w wyroku sądu drugiej instancji odbywa się w innym trybie. Postanowienie to zaskarżył powód, zaś Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z dnia 17 listopada 2014r. odrzucił to zażalenie (k. 923 akt sprawy XV C (...)).

Nie ulega zatem wątpliwości, że powód nie wniósł skutecznie zażalenia ani skargi kasacyjnej. Zażalenie od postanowienia wniesione przez powoda jako spóźnione podlegało odrzuceniu. Należy wskazać, że okoliczność, w której środek zaskarżenia wniesiony z uchybieniem terminu, niewłaściwie opłacony lub dotknięty brakami został odrzucony, czy też zaniechanie wniesienia przysługujących stronie środków prawnych, z przyczyn leżących po stronie zainteresowanego, wyklucza uznanie takich sytuacji za wyjątkowy wypadek w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2009 r. II CNP 61/09, LEX nr 686358).

Spełnienie drugiej z przesłanek z art. art. 424¹ § 2 in fine k.p.c. polega na przedstawieniu wyводу jurydycznego świadczącego o tym, że rzeczywiście niezgodność z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego przez wykazanie, że dana zasada istnieje i ma podstawowe znaczenie dla porządku prawnego. Gdy zaś skargę oparto na naruszeniu konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, niezbędne jest powołanie przepisu Konstytucji RP, z którego wynika zasada oraz dokładne określenie sposobu jej naruszenia (postanowienia SN: z dnia 22 listopada 2006 r., V CNP 140/06, LEX nr 1050508; z dnia 9 lipca 2007 r., IV CNP 56/07, LEX nr 966829). Niezgodność z prawem wynikająca z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka występuje wtedy, gdy został naruszony przepis mający podstawowe znaczenie dla

funkcjonowania demokratycznego państwa bądź normujący ujęte w rozdziale drugim Konstytucji RP wolności oraz prawa człowieka i obywatela (postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2007 r., IV CNP 90/07, LEX nr 897810).

Przenosząc te rozważenia na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że powód nie spełnił powyższych wymogów. W pozwie o odszkodowanie wskazał on jedynie na okoliczność, iż w jego ocenie Sąd Apelacyjny uchybił § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490) i niezasadnie obciążył go kosztami zastępstwa procesowego pozwanej ponad kwotę 120 zł. Powód wskazał na stronie 2 pozwu, iż „zaniechanie natomiast prawidłowego rozpoznania sprawy przed Sądem Apelacyjnym należy uznać za niedopełnienie obowiązku wynikającego z respektowania przez funkcjonariuszy publicznych zasad demokratycznego państwa prawnego i z tego powodu doszło do naruszenia prawa strony do rzetelnego procesu sądowego przez sądem powszechnym” (k. 3 akt sprawy I C 229/15). W apelacji powód zarzucił, że został pozbawiony prawa do sądu (k. 125 akt sprawy I C 229/15). Nie można zaaprobować stanowiska skarżącego, że w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia podstawowych zasady porządku prawnego lub konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela. Powód zarzucał Sądowi Apelacyjnemu dokonanie błędnej wykładni przepisów o kosztach postępowania, którą utożsamiał z naruszeniem jego prawa do rzetelnego procesu, okoliczność ta nie miała jednak wpływu na merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy. Powód miał możliwość wniesienia skargi kasacyjnej i zażalenia od postanowienia, czego nie uczynił. Nadto powód nie powołał przepisu Konstytucji RP, z którego wynika zasada sprawiedliwego procesu (w tym przypadku art. 45). Z uwagi na powyższe w ocenie Sądu Apelacyjnego powód nie wykazał drugiej z przesłanek z art. 424¹ § 2 kpc.

Na marginesie należy wskazać, że przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaganie uprawdopodobnienia szkody jest spełnione wtedy, kiedy skarżący wskaże, że szkoda wystąpiła, określi jej postać, wysokość i czas powstania oraz związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia będącego przedmiotem skargi, a także przedstawi dowody lub inne środki uwiarygodniające powstanie szkody. Powód nie spełnił wymogu uprawdopodobnienia powstania szkody oraz istnienia związku przyczynowego między wydaniem orzeczenia a jej wystąpieniem. Odnośnie kosztów egzekucji komorniczej powód nie wykazał, iż faktycznie zostały one uiszczone. Ponadto koszty procesu, którymi strona została obciążona, nie stanowią szkody uzasadniającej wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (postanowienie SN z dnia 15 marca 2006 r., IV CNP 24/06, LEX nr 465945; z dnia 17 listopada 2005 r., II CNP 15/05, OSNC 2006/9/153, Wokanda 2006/2/9, Wspólnota 2006/12/31; z dnia 21 listopada 2013 r., V CNP 5/13, LEX nr 1391708; z dnia 13 marca 2014 r., II CNP 64/13, LEX nr 1455105; wyrok SN z dnia 9 maja 2012 r., V CNP 63/11, LEX nr 1211174).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jak w punkcie pierwszym wyroku.

Na mocy art. 98 k.p.c., art. 102 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny odstąpił od obciążenia powoda kosztami postępowania apelacyjnego, o czym orzekł w punkcie drugim wyroku. Biorąc za podstawę konkretne okoliczności niniejszej sprawy, tj. sytuację majątkową i finansową powoda oraz fakty związane z samym procesem, w tym przede wszystkim przekonanie powoda o słuszności swojego żądania, Sąd Apelacyjny uznał bowiem, że obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu na rzecz przeciwnika byłoby sprzeczne z zasadą słuszności.